

Stosunek do poselskich propozycji zmian w kodeksie wyborczym

20 lat Fundacji CBOS 1997–2017

Od 11 kwietnia 1997 r., od wejścia w życie ustawy z dnia 20 lutego 1997 r. o fundacji Centrum Badania Opinii Społecznej, **CBOS DZIAŁA JAKO FUNDACJA.**

Dwadzieścia lat w życiu politycznym, społecznym i w życiu fundacji to dużo. Wiele się przez ten czas zdarzyło.

CBOS ZREALIZOWAŁ

836

badań

REZULTATY BADAŃ STATUTOWYCH UDOSTĘPNILIŚMY
SPOŁECZEŃSTWU, MEDIOM, INSTYTUCJOM PUBLICZNYM
I ORGANOM PAŃSTWOWYM W POSTACI

3735

komunikatów

PRACOWAŁO DLA NAS

3600

ankieterów

PRZEBADALIŚMY PONAD

1 000 000

respondentów

Naszemu czytelnikom, naszym respondentom i sobie życzymy kolejnych lat owocnych i inspirujących badań, upowszechniania płynącej z nich wiedzy o społeczeństwie, a także popularyzacji dorobku fundacji CBOS.

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

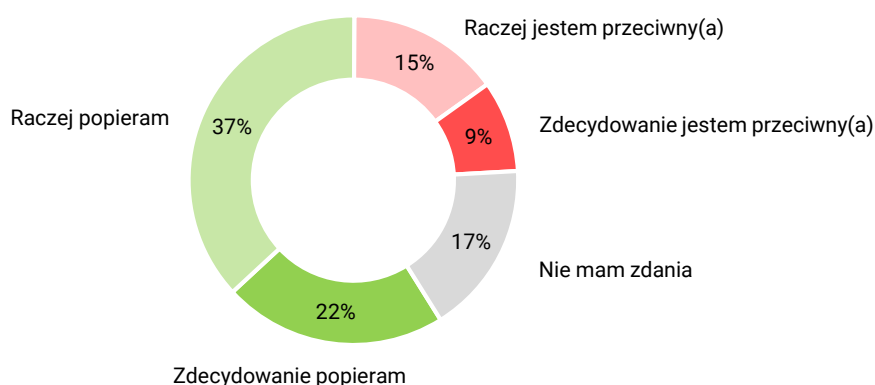
W parlamencie trwają prace nad poselskim projektem ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu zwiększenia udziału obywateli w procesie wybierania, funkcjonowania i kontrolowania niektórych organów publicznych¹. Ustawa ma m.in. wprowadzić zmiany w obowiązującym kodeksie wyborczym. Ponieważ projekt ten wywołał wiele dyskusji, w grudniowym badaniu² zapytaliśmy Polaków o stosunek do niektórych proponowanych w nim zmian.

PRZEZROCZYSTE URNY

Wprowadzenie przezroczystych urn wyborczych spotyka się z poparciem większości dorosłych Polaków (59%). Przeciwnikami tego rozwiązania jest mniej niż jedna czwarta (24%) badanych, a 17% nie ma zdania w tej kwestii.

CBOS

RYS. 1. W najbliższych wyborach we wszystkich lokalach wyborczych będą stosowane przezroczyste urny wyborcze, a wyborcy będą zobowiązani do wrzucania karty do urny w taki sposób, aby strona zadrukowana była niewidoczna (np. w specjalnej kopercie do głosowania). Czy popiera Pan(i) to rozwiązanie, czy też jest Pan(i) mu przeciwny(a)?

¹ <http://orka.sejm.gov.pl/Druki8ka.nsf/0/07868D7E8E38658BC12581D7004FA309/%24File/2001.pdf>

² Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (331) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganym komputerowo (CAPI) w dniach 1–7 grudnia 2017 roku na liczącej 925 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Z wielozmiennowych analiz statystycznych³ wynika, iż opinie w tej kwestii najbardziej różnicuje deklarowany poziom zainteresowania polityką – im większe zainteresowanie życiem politycznym, tym więcej popierających wprowadzenie przezroczystych urn wyborczych, a mniej przeciwników tego rozwiązania. Ponadto choć we wszystkich wyróżnionych grupach poparcie dla przezroczystych urn przeważa nad sprzeciwem wobec tego rozwiązania, warto zauważyć, iż najwięcej jego przeciwników jest wśród badanych deklarujących niewielkie zainteresowanie polityką – twierdzących, że często umykają ich uwadze nawet ważne wydarzenia (34%). Wśród respondentów praktycznie nieinteresujących się polityką blisko co trzeci nie potrafi zająć stanowiska w tej kwestii (31%).

TABELA 1

W najbliższych wyborach we wszystkich lokalach wyborczych będą stosowane przezroczyste urny wyborcze, a wyborcy będą zobowiązani do wrzucania karty do urny w taki sposób, aby strona zadrukowana była niewidoczna (np. w specjalnej kopercie do głosowania). Czy popiera Pan(i) to rozwiązanie, czy też jest Pan(i) mu przeciwny(a)?	Jak określił(a)by Pan(i) swoje zainteresowanie polityką? Czy jest ono:				
	bardzo duże – uważnie (szczegółowo) śledzi Pan(i) prawie wszystko, co się dzieje w polityce	duże – dość uważnie śledzi Pan(i) to, co się dzieje w polityce	średnie – śledzi Pan(i) jedynie główne wydarzenia	nikłe, niewielkie – często umykają Pana(i) uwadze nawet ważne wydarzenia	żadne – praktycznie Pana(i) to nie interesuje
	w procentach				
Zdecydowanie popieram	56	32	20	18	14
Raczej popieram	16	41	42	28	37
Raczej jestem przeciwny(a)	6	11	16	23	10
Zdecydowanie jestem przeciwny(a)	8	8	9	11	8
Nie mam zdania	14	8	13	21	31

Warto też zauważyć, że częściej niż pozostali stosowanie przezroczystych urn wyborczych popierają badani deklarujący prawicowe poglądy polityczne (69%) – zob. tabelę aneksową nr 1. Ponadto wśród osób zamierzających głosować w hipotetycznych wyborach do Sejmu częściej poparcia dla przezroczystych urn wyróżniają się potencjalni wyborcy Prawa i Sprawiedliwości (73%), natomiast sprzeciw wyraża najczęściej elektorat Platformy Obywatelskiej (33%).

TABELA 2

W najbliższych wyborach we wszystkich lokalach wyborczych będą stosowane przezroczyste urny wyborcze, a wyborcy będą zobowiązani do wrzucania karty do urny w taki sposób, aby strona zadrukowana była niewidoczna (np. w specjalnej kopercie do głosowania). Czy popiera Pan(i) to rozwiązanie, czy też jest Pan(i) mu przeciwny(a)?	Na kandydata której partii / inicjatywy politycznej głosował(a)by Pan(i) w wyborach do Sejmu?				
	Prawo i Sprawiedliwość (wraz z Solidarną Polską i Porozumieniem)	Platforma Obywatelska RP	Kukiz'15	Nowoczesna	Trudno powiedzieć, jeszcze nie wiem, waham się
	w procentach				
Zdecydowanie popieram	34	11	17	20	18
Raczej popieram	39	41	37	46	32
Raczej jestem przeciwny(a)	13	21	17	4	19
Zdecydowanie jestem przeciwny(a)	3	12	4	21	11
Nie mam zdania	11	16	24	9	20

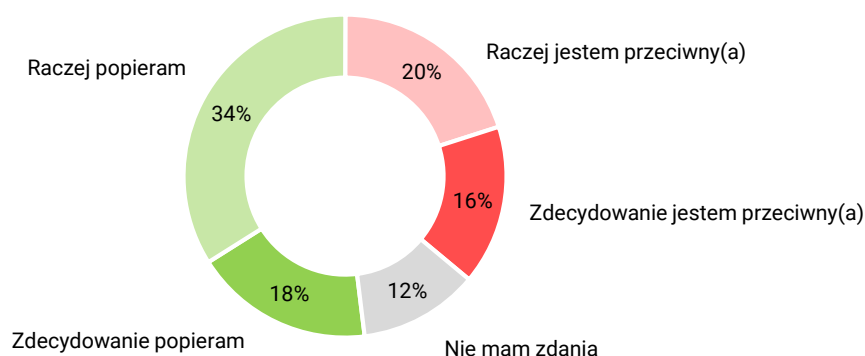
³ Wykorzystano moduł IBM SPSS Decision Trees.

REJESTRACJA WIDEO W LOKALACH WYBORCZYCH

Z poparciem ponad połowy (52%) badanych spotyka się pomysł, aby w każdym lokalu wyborczym była prowadzona rejestracja wideo i – w miarę technicznych możliwości – transmisja obrazu w internecie. Przeciwnych takiemu rozwiązaniu jest 36% respondentów, a 12% nie ma zdania.

CBOS

RYS. 2. W propozycji nowych przepisów dotyczących wyborów pojawił się pomysł, aby w każdym lokalu wyborczym była prowadzona rejestracja wideo i – w miarę technicznych możliwości – transmisja obrazu w internecie. Czy popiera Pan(i) to rozwiązanie, czy też jest Pan(i) mu przeciwny(a)?

Stosunek do rejestracji wideo w lokalach wyborczych, a w miarę technicznych możliwości także transmisji obrazu w internecie, najbardziej różnicuje również stopień zainteresowania polityką. O ile pomysł ten spotyka się z poparciem większości badanych co najmniej średnio interesujących się polityką, o tyle wśród osób mało nią zainteresowanych lub w ogóle się nieinteresujących opinie są bardziej podzielone, z niewielką przewagą zwolenników tego rozwiązania nad jego przeciwnikami. Warto też dodać, iż w grupie respondentów deklarujących śledzenie prawie wszystkiego, co się dzieje w polityce, ponad połowę (54%) stanowią zdecydowani zwolennicy rejestracji wideo i internetowej transmisji obrazu z lokali wyborczych.

TABELA 3

W propozycji nowych przepisów dotyczących wyborów pojawił się pomysł, aby w każdym lokalu wyborczym była prowadzona rejestracja wideo i – w miarę technicznych możliwości – transmisja obrazu w internecie. Czy popiera Pan(i) to rozwiązanie, czy też jest Pan(i) mu przeciwny(a)?	Jak określił(a)by Pan(i) swoje zainteresowanie polityką? Czy jest ono:				
	bardzo duże – uważnie (szczegółowo) śledzi Pan(i) prawie wszystko, co się dzieje w polityce	duże – dość uważnie śledzi Pan(i) to, co się dzieje w polityce	średnie – śledzi Pan(i) jedynie główne wydarzenia	nikłe, niewielkie – często umykają Pana(i) uwadze nawet ważne wydarzenia	żadne – praktycznie Pana(i) to nie interesuje
	w procentach				
Zdecydowanie popieram	54	27	17	11	11
Raczej popieram	19	42	36	35	28
Raczej jestem przeciwny(a)	8	12	23	21	19
Zdecydowanie jestem przeciwny(a)	16	13	15	22	15
Nie mam zdania	2	6	9	11	27

Stosunek do rejestracji obrazu z lokali wyborczych oraz w miarę możliwości transmitowania go w internecie związany jest też z poglądami politycznymi badanych. Pomysł ten częściej niż inni popierają ci, którzy identyfikują się z prawicą (63%) – zob. tabelę aneksową nr 2. W potencjalnych elektoratach zwolennikami rejestracji i ewentualnej internetowej transmisji z lokali wyborczych są przede wszystkim badani deklarujący zamiar głosowania w ewentualnych wyborach do Sejmu na Prawo i Sprawiedliwość (67%). Rozwiązanie to popiera także większość zadeklarowanych wyborców Nowoczesnej (56%).

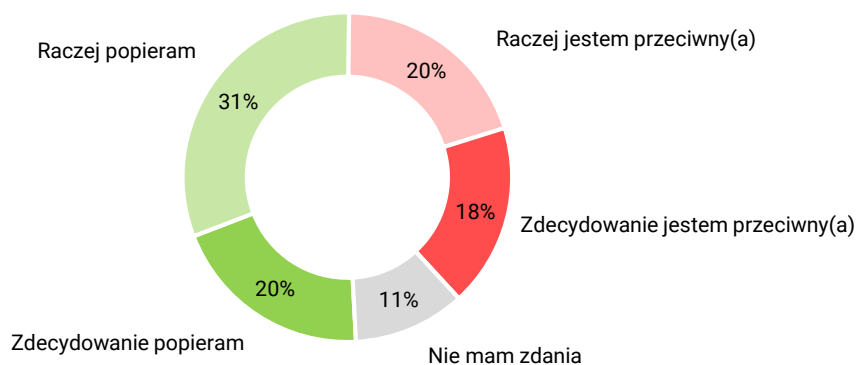
TABELA 4

W propozycji nowych przepisów dotyczących wyborów pojawił się pomysł, aby w każdym lokalu wyborczym była prowadzona rejestracja wideo i – w miarę technicznych możliwości – transmisja obrazu w internecie. Czy popiera Pan(i) to rozwiązanie, czy też jest Pan(i) mu przeciwny(a)?	Na kandydata której partii / inicjatywy politycznej głosował(a)by Pan(i) w wyborach do Sejmu?				
	Prawo i Sprawiedliwość (wraz z Solidarną Polską i Porozumieniem)	Platforma Obywatelska RP	Kukiz'15	Nowoczesna	Trudno powiedzieć, jeszcze nie wiem, waham się
	w procentach				
Zdecydowanie popieram	29	9	18	16	11
Raczej popieram	38	38	28	40	33
Raczej jestem przeciwny(a)	17	20	24	18	22
Zdecydowanie jestem przeciwny(a)	7	22	17	12	18
Nie mam zdania	8	12	13	13	15

OGRANICZENIE LICZBY KADENCJI WÓJTÓW / BURMISTRZÓW / PREZYDENTÓW MIAST

Nieco ponad połowa (51%) Polaków popiera propozycję wprowadzenia ograniczenia do dwóch liczby kadencji wójtów, burmistrzów i prezydentów miast. Przeciwnikami wprowadzenia takiego ograniczenia jest 38% badanych, a 11% nie ma zdania w tej kwestii.

RYS. 3. Obecnie funkcję wójta / burmistrza / prezydenta można sprawować nieograniczoną liczbę kadencji. Proponowana jest zmiana, aby kandydatem na wójta / burmistrza / prezydenta nie mogła być osoba, która już została wybrana dwukrotnie na tę funkcję. Zakaz nie obejmowałby tylko wójtów / burmistrzów / prezydentów wybranych w wyborach przedterminowych. Czy popiera Pan(i) to rozwiązanie, czy też jest Pan(i) mu przeciwny(a)?

Wielozmiennowe analizy statystyczne⁴ wykazały, iż opinie w tej kwestii związane są przede wszystkim z afiliacjami partyjnymi badanych, przy czym na tle pozostałych szczególnie wysokim poparciem dla ograniczenia liczby kadencji wójtów, burmistrzów i prezydentów miast wyróżniają się badani deklarujący zamiar głosowania w hipotetycznych wyborach do Sejmu na Prawo i Sprawiedliwość (73% w tej grupie). Za taką regulacją opowiadają się też w większości (51%) zwolennicy ruchu Kukiz'15. W potencjalnych elektoratach Platformy Obywatelskiej i Nowoczesnej dominują natomiast przeciwnicy ograniczenia liczby kadencji wójtów, burmistrzów i prezydentów miast (odpowiednio: 59% i 60%). Więcej przeciwników niż zwolenników takiego rozwiązania jest też wśród badanych zamierzających głosować, ale niezdecydowanych na kogo oddać głos (43% wobec 35%).

⁴ Wykorzystano moduł IBM SPSS Decision Trees.

TABELA 5

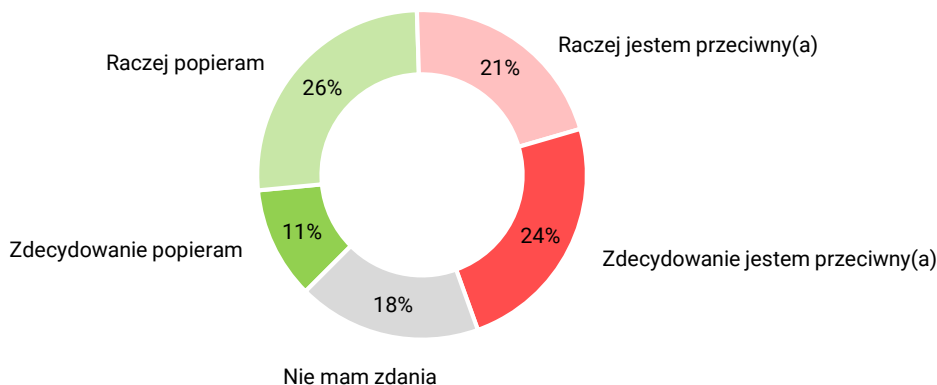
Obecnie funkcję wójta / burmistrza / prezydenta można sprawować nieograniczoną liczbę kadencji. Proponowana jest zmiana, aby kandydatem na wójta / burmistrza / prezydenta nie mogła być osoba, która już została wybrana dwukrotnie na tę funkcję. Zakaz nie obejmowałby tylko wójtów / burmistrzów / prezydentów wybranych w wyborach przedterminowych. Czy popiera Pan(i) to rozwiązanie, czy też jest Pan(i) mu przeciwny(a)?	Na kandydata której partii / inicjatywy politycznej głosował(a)by Pan(i) w wyborach do Sejmu?				
	Prawo i Sprawiedliwość (wraz z Solidarną Polską i Porozumieniem)	Platforma Obywatelska RP	Kukiz'15	Nowoczesna	Trudno powiedzieć, jeszcze nie wiem, waham się
	w procentach				
Zdecydowanie popieram	34	9	17	8	12
Raczej popieram	39	25	34	27	23
Raczej jestem przeciwny(a)	14	30	18	23	15
Zdecydowanie jestem przeciwny(a)	6	29	25	37	28
Nie mam zdania	6	7	7	5	21

Stosunek do ograniczenia do dwóch liczby kadencji wójtów, burmistrzów i prezydentów miast związany jest też z poglądami politycznymi badanych – pomysł ten w zdecydowanej większości popierają respondenci utożsamiający się z prawicą (65%). Wśród osób identyfikujących się z politycznym centrum opinie są podzielone, z niewielką przewagą przeciwników takiego rozwiązania (44%) nad jego zwolennikami (36%), natomiast wśród deklarujących poglądy lewicowe większość (54%) stanowią przeciwnicy ograniczania liczby kadencji wójtów, burmistrzów i prezydentów miast (zob. tabelę aneksową nr 3).

DWIE OBWODOWE KOMISJE WYBORCZE

Proponowane przez posłów zmiany przepisów prawa wyborczego przewidują, że – zamiast, jak dotychczas, jednej obwodowej komisji wyborczej – w każdym lokalu wyborczym będą pracować dwie komisje: jedna odpowiadać będzie za przebieg głosowania, a druga, po zakończeniu głosowania, policzy głosy i ustali wyniki wyborów w obwodzie. Rozwiązanie to częściej spotyka się z odrzuceniem (45%) niż akceptacją badanych (37%). Niemal co piąty ankietowany (18%) nie potrafi zająć stanowiska w tej kwestii.

RYS. 4. Proponowane zmiany przepisów prawa wyborczego przewidują, że zamiast jak dotychczas jednej obwodowej komisji wyborczej, w każdym lokalu wyborczym będą pracować dwie komisje – jedna odpowiadać będzie za przebieg głosowania, a druga, po zakończeniu głosowania, policzy głosy i ustali wyniki głosowania w obwodzie. Czy popiera Pan(i) takie zmiany, czy też jest Pan(i) im przeciwny(a)?

Opinie w tej kwestii również różnicują przede wszystkim afiliacje partyjne badanych. Na tle pozostałych dużym poparciem dla tego rozwiązania wyróżniają się badani zamierzający głosować w ewentualnych wyborach do Sejmu na Prawo i Sprawiedliwość (59% w tej grupie). W potencjalnych elektoratach Nowoczesnej i Platformy Obywatelskiej zdecydowanie dominują jego przeciwnicy (odpowiednio: 74% i 73%). Przeciwni wprowadzeniu do obwodowych lokali wyborczych dwóch komisji są też w większości badani zamierzający wziąć udział w wyborach, ale niezdecydowani na kogo oddać głos (51%) oraz największa grupa wśród zwolenników Kukiz'15 (43%).

TABELA 6

Proponowane zmiany przepisów prawa wyborczego przewidują, że zamiast jak dotychczas jednej obwodowej komisji wyborczej, w każdym lokalu wyborczym będą pracować dwie komisje – jedna odpowiadać będzie za przebieg głosowania, a druga, po zakończeniu głosowania, policzy głosy i ustali wyniki głosowania w obwodzie. Czy popiera Pan(i) takie zmiany, czy też jest Pan(i) im przeciwny(a)?	Na kandydata której partii / inicjatywy politycznej głosował(a)by Pan(i) w wyborach do Sejmu?				
	Prawo i Sprawiedliwość (wraz z Solidarną Polską i Porozumieniem)	Platforma Obywatelska RP	Kukiz'15	Nowoczesna	Trudno powiedzieć, jeszcze nie wiem, waham się
	w procentach				
Zdecydowanie popieram	25	4	6	3	2
Raczej popieram	34	9	20	19	18
Raczej jestem przeciwny(a)	20	30	26	18	22
Zdecydowanie jestem przeciwny(a)	8	43	17	56	29
Nie mam zdania	13	14	31	4	28

Stosunek do propozycji podziału zadań w trakcie wyborów między dwie obwodowe komisje wyborcze istotnie różnicuje również poziom wykształcenia badanych – im jest on wyższy, tym więcej przeciwników wprowadzania do lokali wyborczych dwóch komisji i w efekcie wśród osób z wykształceniem średnim i wyższym większość stanowią przeciwnicy tego rozwiązania (odpowiednio: 52% i 58%).

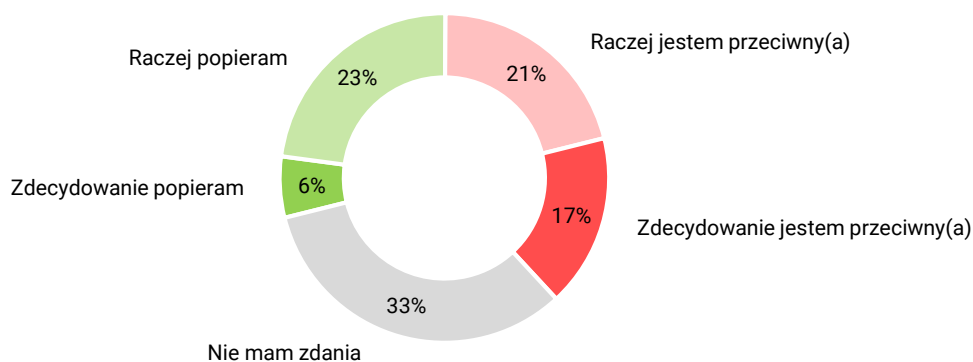
Zwolennicy pomysłu, aby w każdym lokalu wyborczym pracowały dwie komisje – jedna odpowiadająca za przebieg głosowania, a druga licząca głosy i odpowiedzialna za ustalenie wyniku głosowania w obwodzie – stanowią większość jedynie wśród respondentów z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym (51%). Poparciem dla tego rozwiązania wyróżniają się także osoby o prawicowych poglądach politycznych (52%) – zob. tabelę nr 4.

LIKWIDACJA JOW-ów W WYBORACH DO RAD GMIN I MIAST NIEBĘDĄCYCH MIASTAMI NA PRAWACH POWIATU

Proponowana likwidacja jednomandatowych okręgów wyborczych w wyborach do rad gmin i miast niebędących miastami na prawach powiatu ma więcej przeciwników (38%) niż zwolenników (29%). Warto też zauważyć, iż co trzeci badany (33%) nie ma zdania w tej kwestii.

CBOS

RYS. 5. Dotychczas wybory do rad gmin i miast niebędących miastami na prawach powiatu odbywały się w jednomandatowych okręgach wyborczych, a w miastach na prawach powiatu – w okręgach wielomandatowych. Pojawiła się propozycja, aby wybory do wszystkich rad odbywały się w okręgach wielomandatowych, w których mandaty będzie mogło uzyskać od 3 do 7 kandydatów z list, które zdobędą najwięcej głosów. Czy popiera Pan(i) to rozwiązanie, czy też jest Pan(i) mu przeciwny(a)?

Stosunek do likwidacji jednomandatowych okręgów wyborczych w wyborach do rad gmin i miast niebędących miastami na prawach powiatu jest związany przede wszystkim z afiliacjami partyjnymi badanych, przy czym poparcie dla ich zniesienia dominuje jedynie wśród osób, które w ewentualnych wyborach do Sejmu zamierzają głosować na Prawo i Sprawiedliwość (50% w tej grupie). W potencjalnych elektoratach Nowoczesnej i Platformy Obywatelskiej zdecydowaną większość stanowią natomiast przeciwnicy takich zmian w kodeksie wyborczym (odpowiednio: 67% i 58%). Co ciekawe, zniesienie JOW-ów w wyborach samorządowych popiera co piąty zwolennik Kukiz'15 (20%), natomiast blisko połowa sympatyków tego ruchu (47%) jest temu przeciwna. Niemal połowa

(47%) badanych zamierzających głosować, ale niezdecydowanych na kogo oddać głos, nie potrafi zająć stanowiska w tej kwestii, a pozostali z tej grupy częściej są przeciw (35%) niż za (18%).

TABELA 7

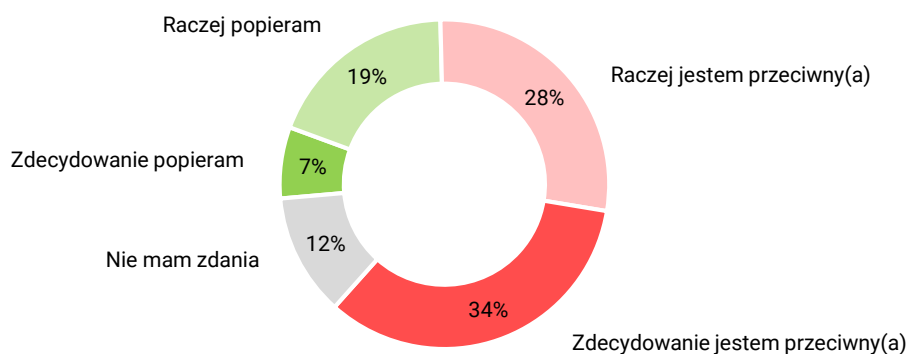
Dotychczas wybory do rad gmin i miast niebędących miastami na prawach powiatu odbywały się w jednomandatowych okręgach wyborczych, a w miastach na prawach powiatu – w okręgach wielomandatowych. Pojawiła się propozycja, aby wybory do wszystkich rad odbywały się w okręgach wielomandatowych, w których mandaty będzie mogło uzyskać od 3 do 7 kandydatów z list, które zdobędą najwięcej głosów. Czy popiera Pan(i) to rozwiązanie, czy też jest Pan(i) mu przeciwny(a)?	Na kandydata której partii / inicjatywy politycznej głosował(a)by Pan(i) w wyborach do Sejmu?				
	Prawo i Sprawiedliwość (wraz z Solidarną Polską i Porozumieniem)	Platforma Obywatelska RP	Kukiz'15	Nowoczesna	Trudno powiedzieć, jeszcze nie wiem, waham się
	w procentach				
Zdecydowanie popieram	15	3	0	0	2
Raczej popieram	35	13	20	12	16
Raczej jestem przeciwny(a)	18	26	26	30	20
Zdecydowanie jestem przeciwny(a)	6	32	21	37	15
Nie mam zdania	25	25	33	21	47

Co ciekawe, mieszkańcy wsi i miast poniżej 100 tys. ludności częściej niż badani mieszkający w większych miastach nie potrafią zająć stanowiska w tej kwestii. Ponadto mieszkańcy wsi i najmniejszych miast (do 19 999 ludności), czyli ci, którzy według obowiązującego prawa wybierają swoich radnych gminnych w jednomandatowych okręgach, nieco częściej popierają likwidację JOW-ów w tych wyborach, niż są jej przeciwni (zob. tabelę aneksową nr 5).

MOŻLIWOŚĆ KANDYDOWANIA DO SAMORZĄDÓW NA TERENIE CAŁEGO WOJEWÓDZTWA

Proponowana przez posłów zmiana kodeksu wyborczego przewiduje możliwość kandydowania do wszystkich jednostek samorządu terytorialnego na obszarze całego województwa, w którym stale się zamieszkuje. Zmiana ta wywołuje sprzeciw zdecydowanej większości badanych (62%), natomiast popiera ją nieco ponad jedna czwarta (26%).

RYS. 6. Obecnie kandydat na wójta / burmistrza / prezydenta lub radnego musi zamieszkiwać na terenie gminy, w której kandyduje. Proponowana zmiana przewiduje, aby można było kandydować do wszystkich jednostek samorządu terytorialnego na obszarze całego województwa, w którym stale się zamieszkuje. Czy popiera Pan(i) to rozwiązanie, czy też jest Pan(i) mu przeciwny(a)?

Z wielozmiennowych analiz statystycznych⁵ wynika, iż opinie w tej kwestii najbardziej różnicuje deklarowany poziom zainteresowania polityką. Chociaż – niezależnie od tego zainteresowania – wśród badanych dominują przeciwnicy umożliwienia startu w wyborach do wszystkich jednostek samorządu terytorialnego na obszarze całego województwa, w którym stale się zamieszkuje, to zwolenników proponowanej zmiany częściej niż w innych grupach możemy znaleźć wśród respondentów uważnie śledzących prawie wszystko, co się dzieje w polityce (34%).

TABELA 8

Obecnie kandydat na wójta / burmistrza / prezydenta lub radnego musi zamieszkiwać na terenie gminy, w której kandyduje. Proponowana zmiana przewiduje, aby można było kandydować do wszystkich jednostek samorządu terytorialnego na obszarze całego województwa, w którym stale się zamieszkuje. Czy popiera Pan(i) to rozwiązanie, czy też jest Pan(i) mu przeciwny(a)?	Jak określił(a)by Pan(i) swoje zainteresowanie polityką? Czy jest ono:				
	bardzo duże – uważnie (szczegółowo) śledzi Pan(i) prawie wszystko, co się dzieje w polityce	duże – dość uważnie śledzi Pan(i) to, co się dzieje w polityce	średnie – śledzi Pan(i) jedynie główne wydarzenia	nikłe, niewielkie – często umykają Pana(i) uwadze nawet ważne wydarzenia	żadne – praktycznie Pana(i) to nie interesuje
	w procentach				
Zdecydowanie popieram	24	8	6	5	6
Raczej popieram	10	21	20	18	19
Raczej jestem przeciwny(a)	13	21	32	32	21
Zdecydowanie jestem przeciwny(a)	49	42	34	33	28
Nie mam zdania	4	7	8	13	25

⁵ Wykorzystano moduł IBM SPSS Decision Trees.

Ponadto na stosunek do tej zmiany wpływają też poglądy polityczne i wykształcenie badanych, przy czym najczęściej sprzeciwiają się jej osoby identyfikujące się z lewicą (79%) oraz respondenci z wykształceniem średnim i wyższym (odpowiednio: 71% i 67%) – zob. tabelę aneksową nr 6. Także w tej kwestii osoby deklarujące zamiar głosowania w hipotetycznych wyborach do Sejmu na Prawo i Sprawiedliwość bardziej skłaniają się do poparcia poselskiego projektu (37% w tej grupie) niż potencjalni wyborcy innych ugrupowań.

TABELA 9

Obecnie kandydat na wójta / burmistrza / prezydenta lub radnego musi zamieszkiwać na terenie gminy, w której kandyduje. Proponowana zmiana przewiduje, aby można było kandydować do wszystkich jednostek samorządu terytorialnego na obszarze całego województwa, w którym stale się zamieszkuje. Czy popiera Pan(i) to rozwiązanie, czy też jest Pan(i) mu przeciwny(a)?	Na kandydata której partii / inicjatywy politycznej głosował(a)by Pan(i) w wyborach do Sejmu?				
	Prawo i Sprawiedliwość (wraz z Solidarną Polską i Porozumieniem)	Platforma Obywatelska RP	Kukiz'15	Nowoczesna	Trudno powiedzieć, jeszcze nie wiem, waham się
	w procentach				
Zdecydowanie popieram	13	4	0	5	3
Raczej popieram	24	17	11	14	19
Raczej jestem przeciwny(a)	27	32	47	33	28
Zdecydowanie jestem przeciwny(a)	24	40	35	45	34
Nie mam zdania	11	8	7	3	16

W trakcie prac parlamentarnych poselski projekt ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu zwiększenia udziału obywateli w procesie wybierania, funkcjonowania i kontrolowania niektórych organów publicznych został zmodyfikowany. W grudniowym badaniu, które przeprowadziliśmy przed zakończeniem prac legislacyjnych, zapytaliśmy respondentów o stosunek do zmian zaproponowanych w jego wyjściowej wersji. Z poparciem większości dorosłych Polaków spotyka się wprowadzenie przezroczystych urn wyborczych, rejestracja obrazu w lokalach wyborczych i jego ewentualna internetowa transmisja oraz ograniczenie do dwóch liczby kadencji wójtów, burmistrzów i prezydentów miast. Więcej przeciwników niż zwolenników ma natomiast możliwość kandydowania do wszystkich jednostek samorządu terytorialnego na obszarze całego województwa, w którym stale się zamieszkuje, likwidacja okręgów jednomandatowych w wyborach do rad gmin i miast niebędących miastami na prawach powiatu oraz wprowadzenie do lokali wyborczych dwóch komisji (jednej odpowiedzialnej za przebieg głosowania, a drugiej – za policzenie głosów i ustalenie wyników głosowania w obwodzie). Chociaż w pytaniach nie było informacji, że propozycje zmian w kodeksie wyborczym zostały przygotowane przez posłów Prawa i Sprawiedliwości, elektorat tej partii popiera je częściej niż inni badani.

Opracowała

Barbara Badora